

STŘEVLÍK *CARABUS IRREGULARIS* V PODHŮŘÍ ORLICKÝCH HOR

Jaroslav RESL a Květoslav RESL

Střevlík *Carabus (Platycarabus) irregularis* Fabricius, 1792 dorůstá velikostí 19-26 mm. Vyskytuje se v lesích pahorkatin a pohoří střední Evropy, severozápadního Balkánu a Karpatů.

V ČR a SR se vyskytují 2 poddruhy. Populace z údolí Metuje u Nového Města nad Metují patří k poddruhu - *irregularis irregularis* Fabricius, který se vyskytuje v České republice vzácně až ojediněle po Beskydy. *C. i. irregularis* je indikátorem původních lesů. V rámci indikace kvality prostředí tento druh patří mezi druhy s nejužší ekologickou valencí, mající namnoze charakter reliktní. Jedná se vesměs o vzácné a ohrožené druhy přirozených, nepříliš poškozených ekosystémů.

Nejbližší výskyt tohoto druhu uváděný v literárních údajích je v Jeseníkách, Rychlebských horách a Dražanské vrchovině. Z Orlických hor uvedený druh dosud uváděn nebyl.

Druh lze nalézt v lesích v blízkosti potůčků, pod kameny nebo pod kůrou starých pařezů. Loví za setmění hmyz, červy a plže. Vzácněji tento druh pobíhá i za dne. Druh se vyskytuje v nižších až středních horských lesích (400 m.n.m.), vzácněji vystupuje až do výšky 2000 m.n.m.

Samičky kladou vajíčka do zcela zpráchnivělých kmenů nebo pařezů, kde se larvy vyvíjí a živí larvami jiného hmyzu. Přezimuje ve starých pařezech nebo padlých kmenech stromů.

Mimo individuální sběr a sběr do pastí jsou imaga vesměs nalézána ve starých pařezech jedlí.

Podle ústního sdělení některých entomologů (Kupka V., Trojan M., Balcar J., Franc L) by se měl uvedený druh vyskytovat na poměrně rozsáhlém území v okolí Nového Města nad Metují. Jedná se vždy o lokality, které kopírují tok řeky Metuje a Olešenky, kde je většinou zachovalý původní smíšený lesní porost s převahou buku a jedle. Přírodní poměry tohoto údolí ovlivňuje významný geomorfologický fenomén velmi hlubokých údolí s převýšením až 250 metrů, jehož důsledkem je extrémní klimatická inverze (zde je nasáván chladný vzduch ze západní části Orlických hor v PR Pod Vrchmezím), zvrat lesní vegetace o dva lesní vegetační stupně a existence nejnižších v ČR známých lokalit některých montánních druhů rostlin a brouků. *Carabus irregularis irregularis* Fabricius, 1792 se zde vyskytuje v nadmořské výšce 280-300 m.n.m. Jeho výskyt byl potvrzen při inventarizačním průzkumu, který prováděli pracovníci Městského muzea v Novém Městě nad Metují, ve vyhlášené přírodní rezervaci "Peklo". Několik exemplářů bylo chyceno do zemních pastí s konzervační tekutinou nasyceného roztoku kuchyňské soli (NaCl). Ojedinělý výskyt byl potvrzen na všech místech, kde byl prováděn průzkum. Z důvodu ochrany neuvádíme přesnou lokaci nálezů. Za zmínku

- 97 -

stojí jistě i dřívější nálezy (Kupka V.) z Krčína, kde opět jeho výskyt kopíruje tok řeky Metuje, ale lokalita nenavazuje na výskyt v PR Peklo (mezi uvedenými lokalitami stojí zastavěné části Nového Města nad Metují). Společně s uvedeným druhem se zde vyskytuje dalších 11 druhů z rodu *Carabus*, což samo o sobě vypovídá o zachovalosti a kvalitě tohoto území.

Literatura:

HŮRKA K. (1996): Carabidae of the Czech and Slovak. - Kabourek, Zlín.

HŮRKA K., VESELÝ P. a FARKAČ J. (1996): Využití střevlíkovitých (Coleoptera: Carabidae) k indikaci kvality prostředí. - Klapalekiana, 32:15-26.

NIEDL J. (1956): Monografie československých druhů tribu Carabini. Přírodovědný sborník Ostravského kraje, Ostrava.

Adresy autorů:

Jaroslav RESL, Sněžné 34, 518 01 Dobruška

Ing. Květoslav RESL, 687 31 Šumice 299

- 98 -